

DOLNOŚLĄSKA

Solidarność

Nr 6 (478) • Wrocław, 24.06.2025 r. • ISSN 1641-0688 • redakcja.wroc@solidarnosc.org.pl

3 Program uroczystości rocznicowych

4 Relacja z 36. WZD

6 Puste obietnice MEN

10 Prawo związkowe

Delegaci na WZD solidaryzują się z pracownikami Eto Magnetic

czytaj na str. 2 i 4

Wołanie o dialog

W poniedziałek 16 czerwca pod zakładem Eto Magnetic we Wrocławiu odbyła się godzinna pikieta zorganizowana przez Region Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność”.

W strugach deszczu kilkudziesięciu związkowców upomniało się o dialog we wrocławskim Eto Magnetic

zał się wspierać Was w tej walce.

Zastępca przewodniczącego Grzegorz Makul odczytał petycję do zarządu spółki: Wzywamy Zarząd Spółki ETO MAGNETIC sp. z o.o. do niezwłocznego podjęcia rozmów dotyczących postulatów zgłoszonych przez Miedz Zakładową Organizację Związkową NSZZ „Solidarność” Pracowników Przemysłu, w duchu poszanowania praw pracowniczych oraz

zasad konstruktywnego dialogu społecznego.

XXXVI Walne Zebranie Delegatów NSZZ „Solidarność” Regionu Dolny Śląsk wyraziło stanowczy sprzeciw wobec działań podejmowanych przez Zarząd Spółki ETO MAGNETIC, które odbierane są jako pozorowanie dialogu i ignorowanie głosu załogi. Domagamy się rzeczywistego, otwartego i uczciwego dialogu pomiędzy Zarząd Spółki a NSZZ „Solidarność”, prowadzonego z poszanowaniem praw i obowiązków każdej ze stron. Niedopuszczalne są jednostronne decyzje pracodawcy, które godzą w zaufanie i poczucie sprawiedliwości wśród pracowników.

W szczególności:

1. Oczekujemy podjęcia rzeczywistych rozmów i osiągnięcia porozumienia w sprawie postulatów płacowych, zgłoszonych w ramach toczącego się sporu zbiorowego. Apelujemy o opracowanie przejrzystego i sprawiedliwego regulaminu wynagradzania oraz o uczciwe zasady przyznawania podwyżek, tak aby każdy pracownik wiedział, na jakich zasadach jest wynagradzany.

2. Domagamy się utworzenia Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa pracy. Za niedopuszczalne uważamy, aby w spółce działającej w strukturach międzynarodowych pracownicy nie mieli możliwości uzyskania wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych, takich jak zdarzenia losowe, długotrwała choroba, czy zwiększone wydatki w okresach świątecznych.

Piotr Majchrzak, prowadzący pikietę

dla nas dowodem na to, że wspólnie możemy wywalczyć godne warunki pracy i uczciwe traktowanie. Nie jesteście sami, za Wami stoi NSZZ „Solidarność”, a także Region Dolny Śląsk, który jednogłośnie zobowią-

Domagamy się rzeczywistego, otwartego i uczciwego dialogu

Jako członkowie związku zawodowego, który 45 lat temu dał impuls do gruntownych przemian społecznych i gospodarczych w Polsce, nie godzimy się na lekceważenie podstawowych praw pracowniczych.

Region Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność” w pełni wspiera pracowników ETO MAGNETIC w ich dążeniu do poprawy warunków socjalnobytowych, w walce o god-

ne traktowanie i rzeczywisty dialog.

NSZZ „Solidarność” wyraża przekonanie, że możliwe jest osiągnięcie porozumienia, które będzie źródłem satysfakcji zarówno dla pracowników, jak i dla Zarządu Spółki ETO MAGNETIC sp. z o.o.

Apelujemy o podjęcie rozmów w atmosferze wzajemnego szacunku i odpowiedzialności społecznej.

MR

Bogusław Jurgielewicz, przewodniczący MOZ NSZZ „Solidarność” Pracowników Przemysłu

Zarząd Regionu

Budżet Regionu

W godzinach przedpołudniowych, przed pikietą w Eto Magnetic, członkowie ZR podjęli kilka uchwał związanych z kwestiami finansowymi. Zatwierdzono sprawozdanie z wykonania budżetu Regionu za ubiegły rok, budżet na rok bieżący. Działacze podjęli też

uchwałę ws. zatwierdzenia wydatków Regionalnego Funduszu Strajkowego za rok ubiegły oraz Regionalnego Funduszu Pomocy dla Członków NSZZ „Solidarność” Szykanowanych za Działalność Związkową za 2024 r.

MR

K. Kimso, B. Jurgielewicz i G. Makul

45. rocznica powstania NSZZ „Solidarność”

Program obchodów we Wrocławiu

22.08.2025	12:00	Nadanie tramwajowi MPK imienia Piotra Bednarza (przystanek MPK Opera, pl. Teatralny)
	13:00	Spotkanie z Januszem Wolniakiem, autorem albumu „Symbole dolnośląskiej »Solidarności« w 45-lecie Związku” (Centrum Historii Zajezdnia, ul. Grabiszyńska 184)
23.08.2025 – 1.09.2025		Oflagowanie obiektów i taboru MPK od 23 sierpnia do 1 września oraz Hali Stulecia
23.08.2025	19:00	Koncert „Tu zaczyna się Wrocław” w wykonaniu zespołu The Cinematic Orchestra i Leszka Możdżera (Hala Stulecia, ul. Wystawowa 1), koncert biletowany
24.08.2025 Uroczystości rocznicowe:		
	10:00	Złożenie kwiatów na grobach działaczy „Solidarności” (cmentarz, ul. Grabiszyńska 333)
	12:00	Msza św. w sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia (al. Pracy 26)
	13:30	Uroczystości przed tablicą „Solidarność” (ul. Grabiszyńska 184)
	14:30	Wernisaż wystawy „Różne oblicza solidarności w obiektywie Wiesława Dębickiego” (Centrum Historii Zajezdnia, ul. Grabiszyńska 184)
26.08.2025	17:00	Premiera książki pod red. Łukasza Kamińskiego i Grzegorza Waligóry „Narodziny Solidarności na Dolnym Śląsku” oraz dyskusja (Zakład Narodowy im. Ossolińskich, ul. Szewska 37)
29.08.2025	19:00	Uroczysta gala z okazji 45. rocznicy powstania NSZZ „Solidarność” (Opera Wrocławska, ul. Świdnicka 35), wstęp za zaproszeniem
30.08.2025	wieczór	Rocznicowy pokaz multimedialny fontanny przy Hali Stulecia z okazji 45-lecia „Solidarność” (ul. Wystawowa 1)
31.08.2025	12:00	Otwarcie wystawy „Solidarność w zakładach pracy” (czynna będzie do końca września; Klub Muzyki i Literatury, pl. T. Kościuszki 10)
13.09.2025	9:30	33. Bieg „Solidarność” (teren Hotelu Wodnik, ul. Na Grobli 28)
24.09.2025		Premiera książki pod red. Marii Perlak i Andrzeja Perlaka „Solidarność cukrowników. NSZZ »Solidarność« Pracowników Przemysłu Cukrowniczego 1980–1990” (Przystanek Historia IPN, ul. J. Długosza 48)
19.10.2025	10:00	Uroczystości obchodów głódówki kolejarzy – Msza św., uroczystość przed pomnikiem św. Katarzyny, pokaz filmu o ks. Stanisławie Orzechowskim podczas głódówki kolejarzy w 1980 r. (Dworzec Główny PKP, ul. J. Piłsudskiego 105)
19.11.2025	12:00	Konkurs plastyczny „Mój dom, moje miasto, moja Ojczyzna” z okazji Święta Niepodległości i z hasłem przewodnim „45 lat z »Solidarnością«” (ZR Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność”, pl. Solidarności 1/3/5)

Od 1991 r. do 2000 r. „Co Tydzień »S«”

Redagują:

Marcin Raczkowski (redaktor naczelny),
Paweł Chabiński, Janusz Wolniak

Adres:

53-661 Wrocław,
pl. Solidarności 1/3/5 I piętro, pok. 127
tel.: 601 163 204;
e-mail:
redakcja.wroc@solidarnosc.org.pl

Wydawca:

Region Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność”

Druk:

POLSKA PRESS Sp. z o.o.
Oddział Poligrafia – Drukarnia Sosnowiec

Nakład: 5500 egz.

Numer zamknięto: 18.06.2025 r.

Redakcja zastrzega sobie prawo
do redagowania i skracania tekstów.

strona internetowa Regionu Dolny Śląsk NSZZ „S”:
www.solidarnosc.wroc.pl

Polska potrzebuje Solidarności

Delegaci na 36. Walne Zebranie Delegatów przyjęli stanowiska ws. działalności spółki ETO MAGNETIC oraz sytuacji w POLREGIO. Wzięli także udział w konferencji „Dialog społeczny w praktyce” która zakończyła czerwcowe obrady.

Obrady odbyły się w namiocie hotelu Wodnik

We Wrocławiu przy hotelu Wodnik w środę 11 czerwca odbyło się 36. Walne Zebranie Delegatów NSZZ „Solidarność”. Przed obradami odbyła się msza św., w której ksiądz Krzysztof Mielnik zaznaczył, że Polska potrzebuje Solidarności, bo dzięki temu nasza ojczyzna staje się lepszym domem.

Jeszcze przed realizacją porządku obrad przewodniczący Regionu Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność” Kazimierz Kimso złożył podziękowanie Markowi Woronowi, przewodniczącemu zespołu koordynacyjnego Dolnośląskiej Rady Przedsiębiorczości i Nauki, wręczając mu dyplom i honorową statuetkę Solidariusza.

Dziękując za współpracę, Kazimierz Kimso mówił m.in. – Swoim przykładem i postawą pokazuje Pan, że można działać wspólnotowo, z myślą o drugim człowieku. Tacy ludzie jak Pan, rozumieją starą prawdę głoszoną

przez Jana Pawła II, że „człowiek jest przeznaczony i powołany do pracy, to jednak nade wszystko praca jest dla człowieka, a nie człowiek dla pracy”. Wielokrot-

Marek Woron zaznaczył, że Solidarność to organizacja, którą zawsze cenił bardzo wysoko i wierzy, że Związek niesie ze sobą najwyższe wartości godne upowszechnienia.

Marek Woron odbiera gratulacje od Kazimierza Kimso

nie w naszych wspólnych działaniach mogliśmy odczuć ducha tych twierdzeń i realizować jej we wzajemnym dialogu i poszanowaniu naszych racji.

Do dolnośląskich delegatów pismo skierował przewodniczący NSZZ „Solidarność” Piotr Duda, które odczytał organizator WZD, wiceprzewodniczący Regionu NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk Grzegorz Makul. Napisał w nim m.in.: „Przed wszystkim bardzo dziękuję Wam za działania, jakie podjęliście wobec członków naszego Związku i wszystkich potrzebujących pomocy podczas ubiegłorocznej powodzi, która dotknęła m.in. tereny Dolnego Śląska”.

Piotr Duda podziękował też za wsparcie w kampanii wyborczej Karola Nawrockiego, z którym wcześniej KK NSZZ „Solidarność” podpisała umowę programową.

W dalszej części obrad przewodniczący Kazimierz Kimso przedstawił informację o pracy ZR. Prezentacja

slajdów pokazujących rozmaite formy aktywności związkowców z naszego Regionu odzwierciedlała główne problemy i zadania całego Związku. Mówił zatem szef dolnośląskiej Solidarności o manifestacjach związanych z naszą walką przeciw wprowadzaniu Zielonego Ładu, jak i o upamiętnianiu rocznic dla nas ważnych. Jako nowoczesny związek zawodowy nasi przedstawiciele brali udział w różnych konferencjach dotyczących szeroko rozumianych kwestii pracowniczych. Nie zabrakło również zdjęć z wielu szkoleń organizowanych przez nasz Region, często z udziałem szkoleniowców z Komisji Krajowej. Kazimierz Kimso przypomniał i również podziękował działaczom za ich odzew na apel o pomoc członkom naszych organizacji dotkniętym ubiegłoroczną powodzią.

Po informacji przewodniczącej Regionalnej Komisji Rewizyjnej Mirosławy Drużbickiej, pracę rozpoczęła komisja uchwał i wniosków. Joanna Myślicka odczytała projekty stanowisk i apelu. Delegaci przyjęli apel o aktywne włączenie się w obronę wartości wyrażonych w kwietniowym Posłaniu przyjętym podczas Krajowego Zjazdu Delegatów w Kołobrzegu. Przypomnijmy, że delegaci XXXII KZD domagali się m.in. poszanowania życia ludzkiego w każdym stadium jego rozwoju, patriotycznego wychowania młodzieży w duchu 1000-letniej tradycji czy ochrony gospodarki przed decyzjami „niewybieralnych urzędników i ideologów europejskich”. Działacze 36. WZD przyjęli także stanowisko ws. działalności spółki ETO MAGNETIC, protestując przeciwko niesprawiedliwemu traktowaniu pracowników. W uzasadnieniu tego stanowiska przewodniczący MOZ Pracowników Przemysłu Bogusław Jurgielewicz przypomniał wcześniejsze stanowisko ZR i szczegółowo nakreślił sytuację w tym zakładzie. Firma, która na polskim rynku funkcjonuje od ponad 20 lat nie stworzyła dotąd zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, co jest obowiązkiem każdego pracodawcy, który zatrudnia ponad 50 pracowników – powiedział m.in. Bogusław Jurgielewicz, wyliczając kolejne puste obietnice składane pracownikom przez zarząd tej firmy. Delegaci przyjęli to stanowisko, wstając z miejsc i skandując „solidarność”. Delegaci zaaprobowali też udział w proteście 16 czerwca 2025 roku o godzinie 13:30 przy bramie zakładu ETO MAGNETIC, ul. Kwiatkowskiego 7 we Wrocławiu.

Bogusław Jurgielewicz

Przyjęte zostało także stanowisko ws. spółki PolRegio. Uzasadniał je Wiesław Nataneł, przewodniczący MOZ NSZZ „Solidarność” PolRegio przy Dolnośląskim Zakładzie we Wrocławiu. Działacz nakreślił dramatyczną sytuację spółki. Według jego prognoz obecne działania doprowadzą do dalszych redukcji zatrudnienia i w końcu likwidacji spółki w perspektywie najbliższych kilku lat.

W trakcie obrad została też otwarta wystawa zdjęć Mariusza

Wiesław Nataneł

Mikołajka „Solidarność, Społeczeństwo, Sztuka”. O obecnym na sali obrad artyście malarzu, animatorze wydarzeń kulturalnych opowiedział zebrany przewodniczący Kazimierz Kimso. – Wspieramy jego działania, bo robi to w imię sztuki i dla ludzi. To jest także Solidarność – mówił, opowiadając o działaniach Mariusza Mikołajka, aktywizujących społeczność wrocławskich osiedli.

Mariusz Mikołajek

Przed wejściem na obrady, delegaci otrzymywali mandaty

Prezidium 36. WZD

W tych 15 fotogramach, które są tu prezentowane, zobaczycie, że możemy wypracować coś wartościowego i przemienić miejsca niegdyś brzydkie i ohydne w miejsca piękne – mówił już sam artysta o ulicach i podwórkach wrocławskiego Nadodrza, które poprzez sztukę i wspólne działania przyniosły mieszkańcom piękno i poczucie wartości. Wspomnił też

Piotr Majchrzak

nieżyjącego już artystę Witolda Liszkowskiego, z którym poprzez działalność artystyczną dotarli do mieszkańców Wrocławia.

Tomasz Wójcik

W drugiej części obrad w ramach projektu „Dolnośląskie Centrum Dialogu Społecznego” współfinansowanego z Funduszy Europejskich dla Dolnego Śląska 2021–2027 odbyła się konferencja pt. „Dialog Społeczny w praktyce”. Jego założenia szczegółowo przedstawił zastępca przewodniczącego ZR Piotr Majchrzak, kierownik projektu. Po nim wystąpił dr Tomasz Wójcik – członek Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” z referatem „Dialog a Solidarność”. Fundamentalnym zadaniem dialogu jest dojście do prawdy. Czy współczesny człowiek jest zdolny do dialogu? Co jest istotą solidarności? Współczucie, czy może jednak gotowość do ponoszenia wspólnie odpowiedzialności za swoje działania, to główne zagadnienia, nad którymi skupił się w swoim wystąpieniu Tomasz Wójcik.

Cezary Rutka – prezes Związku Pracodawców Europy Środkowej z referatem „Kluczowe wyzwania i wartości w dialogu między pracodawcami a pracownikami”. Czy do dialogu społecznego ważne są zaufanie i współpraca, czy wystarczy może sama chęć do uzgodnienia kompromisu? Prelegent opowiedział się za podjęciem wysiłku obu stron do budo-

wy wzajemnego zaufania do siebie. Takim realnym przykładem wg Cezarego Rutki jest działalność Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego na Dolnym Śląsku.

Psycholog i terapeutka dr Wioletta Aumar w swoim wystąpieniu „Dialog społeczny i jego cienie. Dlaczego tak trudno porozmawiać” próbowała m.in. zdiagnozować, dlaczego nasze społeczeństwo jest tak

Cezary Rutka

obecne również w społeczeństwie. To też ma wpływ na to, jak prowadzimy dialog.

Na zakończenie obrad i konferencji przewodniczący Kimso podziękował zebranych za udział i prelegentom za inspirujące do dalszych przemyśleń wystąpienia. JW, MR

Wioletta Aumar

Dokumenty 36. WZD

STANOWISKO nr 1

XXXVI Walnego Zebrania Delegatów Regionu Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność” ws. sytuacji w ETO MAGNETIC

Walne Zebranie Delegatów NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk wyraża stanowczy sprzeciw wobec działań zarządu Spółki ETO MAGNETIC.

1. Domagamy się otwartego i uczciwego dialogu pomiędzy zarządem spółki a NSZZ „Solidarność” z poszanowaniem praw i obowiązków każdej ze stron w sposób otwarty i transparentny, a nie jednostronnych decyzji pracodawcy i pozorowanych rozmów.

2. Oczekujemy uzgodnienia wniesionych postulatów przez MOZ NSZZ „Solidarność” Pracowników Przemysłu dotyczących podwyżek wynagrodzeń we wszczętym sporze zbiorowym i w związku z nim prowadzonymi mediacjami. Uzgodnienia przejrzystego transparentnego regulaminu wynagrodzeń, uczciwych zasad ustalania i przydzielania podwyżek wynagrodzeń. Pracownicy mają prawo wiedzieć, na jakich zasadach są wynagradzani.

3. Domagamy się utworzenia Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (zgodnie z obowiązującym prawem).

Za niegodziwe uznajemy, aby w spółce wielonarodowej pracownicy nie mieli możliwości otrzymania pomocy z zakładu pracy w związku ze zdarzeniami losowymi, długotrwałą chorobą, czy wsparcia w czasie zmożonych wydatków w okresach świątecznych.

Brak wypłaty bonów świątecznych to łamanie przez zarząd spółki złożonych obietnic pracownikom i odbieranie ich przywilejów. Nie ma naszej zgody, aby jeden pracownik, tak zwany przedstawiciel załogi, wybrany w niewiadomy nikomu sposób rzekł się w imieniu wszystkich pracowników zakładowego funduszu socjalnego na korzyść spółki. XXXVI Walne Zebranie Delegatów NSZZ „Solidarność” Region Dolny Śląsk 45 lat po sierpniowym zryw, jako członkowie związku, który zapoczątkowali w Polsce gruntowne przemiany społeczne i gospodarcze, nie godzimy się na tak ośtentacyjne łamanie praw pracowniczych.

Region Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność” będzie wspierał pracowników ETO Magnetic w ich walce o poprawę warunków socjalno-bytowych dążenia do otwartego i uczciwego dialogu oraz utworzenia zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

STANOWISKO nr 2

XXXVI Walnego Zebrania Delegatów Regionu Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność” ws. sytuacji w POLREGIO SA Zakład Dolnośląski we Wrocławiu

Żądamy dotrzymania zawartej umowy wieloletniej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego ze Spółką POLREGIO SA Zakład Dolnośląski we Wrocławiu na prace eksploatacyjne na lata 2026–2030 na poziomie 1 747 tys. pociągokilometrów i współpracy partnerskiej. Zakład Dolnośląski POLREGIO SA we Wrocławiu daje zatrudnienie rodzinom i mieszkańcom Województwa Dolnośląskiego.

Przekazywanie pracy przewozonej przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego na rzecz przewoźnika samorządowego Koleje Dolnośląskie w ocenie delegatów jest dyskryminacją, likwidacją miejsc pracy oraz pozbyciem się Narodowego Przewoźnika Spółki POLREGIO SA z terenu województwa Dolnośląskiego. Działania Samorządu Województwa Dolnośląskiego prowadzą do braku konkurencji i wykluczenia mieszkańców Dolnego Śląska z możliwości skorzystania z oferty przewozonej spółek działających na terenie całego kraju.

Wrocław, 11 czerwca 2025 r.

Przewodniczący XXXVI Walnego Zebrania Delegatów Regionu Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność” Sławomir Poświstak

cd. na str. 7 ►

Delegaci solidaryzują się z pracownikami Eto Magnetic

Nie dla pustych obietnic MEN!

Pod koniec maja (w Olsztynie) i na początku czerwca (zdalnie) odbyły się zebrania Rady Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”, na których wypracowano ważne dla środowiska oświatowego dokumenty.

W dniach 27–28 maja 2025 roku w Olsztynie odbyło się dwudniowe wyjazdowe posiedzenie Rady Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”. Obrady miały na celu ocenę aktualnej sytuacji w polskiej oświacie oraz wypracowanie stanowisk wobec najnowszych propozycji legislacyjnych i działań Ministerstwa Edukacji Narodowej.

W trakcie spotkania przyjęto szereg stanowisk oraz apel, w których Rada KSOiW wyraziła zdecydowany sprzeciw wobec zmian zagrażających stabilności, jakości oraz ideowej spójności polskiego systemu edukacji.

KLUCZOWE ZAGADNIENIA PORUSZONE PODCZAS OBRAD

Powiązanie płac zasadniczych nauczycieli z przeciętnym wynagrodzeniem w sektorze przedsiębiorstw

Rada KSOiW wyraża stanowczy sprzeciw wobec braku działań rządu w sprawie reformy systemu wynagradzania nauczycieli, w szczególności w zakresie powiązania wysokości wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli z przeciętnym wynagrodzeniem w sektorze przedsiębiorstw. Dlatego domaga się od Rządu RP: natychmiastowego przedstawienia projektu legislacyjnego wprowadzającego mechanizm automatycznego powiązania wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela z przeciętnym wynagrodzeniem w sektorze przedsiębiorstw, zgodnie z wcześniejszymi deklaracjami; włączenia strony społecznej w realny dialog dotyczący szczegółowych rozwiązań systemu płacowego w oświacie; zakończenia pozorowanego dialogu i zaprzestania dalszego odwlekania decyzji, które mają kluczowe znaczenie dla przyszłości polskiej edukacji.

Ochrona przedemerytalna nauczycieli mianowanych zawarta w projekcie nowelizacji Karty Nauczyciela

Rada KSOiW domaga się: wycofania się z projektowanych zapisów w obecnym kształcie, wprowadzenia zasad ochrony tożsamy zapisanymi w kodeksie pracy, tj. z wyłączeniem pracowników, któ-

rzy uzyskali prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy oraz pracowników zakładu pracy, względem którego ogłoszono upadłość lub likwidację. W ten sposób ochrona będzie nie deklaracyjna, lecz rzeczywista. Rada Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” wyraża głębokie zaniepokojenie zapisami zawartymi w projekcie nowelizacji Karty Nauczyciela przedstawionym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w zakresie tzw. „ochrony przedemerytalnej” nauczycieli mianowanych. Proponowane przez MEN rozwiązania, które rzekomo mają na celu wzmocnienie stabilizacji zawodowej nauczycieli w ostatnich latach pracy, w rzeczywistości są jedynie pozorem ochrony, ponieważ towarzyszy im rozbudowany katalog wyjątków, które de facto umożliwiają pracodawcy swobodne rozwiązywanie stosunku pracy z nauczycielem mimo deklarowanej ochrony.

Przywrócenie wcześniejszego brzmienia przepisów dot. urlopu dla poratowania zdrowia

Urlop dla poratowania zdrowia jest jednym z kluczowych

cieli posiadających uprawnienia do wcześniejszej emerytury, jest niesprawiedliwy, dyskryminujący i sprzeczny z ideą ochrony zdrowia pracowników.

W sprawie propozycji powołania Rzecznika Praw Ucznia

Rada KSOiW uznaje za nieuzasadnioną propozycję powołania instytucji Rzecznika Praw Ucznia jako odrębnego organu funkcjonującego w systemie oświaty. Zastrzeżenia wynikają z kilku istotnych powodów: istniejące mechanizmy ochrony praw ucznia są wystarczające, w polskim systemie edukacji obowiązują przepisy, które gwarantują uczniom ochronę ich praw, uczniowie oraz ich rodzice mają możliwość składania skarg do dyrekcji szkół, kuratorów oświaty, a także do Rzecznika Praw Dziecka. Mogą również korzystać z pomocy wychowawców, pedagogów i psychologów szkolnych. Tworzenie nowego organu wydaje się zbędnym dublowaniem uprawnień istniejących już instytucji i może prowadzić do chaosu kompetencyjnego. Funkcjonuje przecież, np. instytucja Opiekuna Samorządu Uczniowskiego, którego

Wśród delegatów na Radę KSOiW z dolnośląskiej Solidarności uczestniczyli w obradach Danuta Utrata, Jolanta Kornel, Artur Tomala i Janusz Wolniak

instrumentów ochrony zdrowia nauczycieli, którzy wykonują zawód wymagający szczególnego zaangażowania psychicznego, fizycznego i emocjonalnego. Obecny stan prawny, który przewiduje możliwość skorzystania z urlopu wyłącznie w celu leczenia choroby zagrażającej zdolności do pracy w zawodzie nauczyciela oraz wyklucza z tego prawa nauczy-

wybierają sami uczniowie (art. 85 Prawa Oświatowego, ustęp 5, pkt 6). Nowy organ pogłębi zaburzenie równowagi w relacjach szkolnych, co w praktyce może prowadzić do dalszego podważania autorytetu nauczyciela i rozregulowania relacji wychowawczych w szkole.

Działania Ministerstwa Edukacji Narodowej prowadzące do

CZEGO ŻĄDAMY?

Uznania wyroku SN – każda godzina nad 40. w tygodniu musi być wynagradzana!

Pełnej odprawy emerytalnej – 6 miesięcy dla wszystkich nauczycieli!

Prawdziwej ochrony przedemerytalnej – nie fikcji legislacyjnej!

Urlopu zdrowotnego bez absurdalnych ograniczeń!

Szacunku dla naszej pracy i czasu!

NIESPEŁNIONE OBIETNICE:

Godziny ponadwymiarowe – przesunięte na 2026. Znow czekamy!

Brak ochrony przedemerytalnej – propozycja MEN to fikcja.

Brak prawa do urlopu zdrowotnego po nabyciu prawa do wcześniejszej emerytury.

Niższe odprawy emerytalne – 3 miesiące zamiast 6.

Brak zmian w dyscyplinarkach – nadal bez realnej ochrony nauczyciela.

Nierówność płacowa – urzędnik bez matury zarabia więcej niż nauczyciel z tytułem magistra!

Brak jasnych zasad rozliczania godzin nadliczbowych – nadużycia trwają!

redukcji lekcji religii i miejsc pracy katechetów

Rada KSOiW z głębokim niepokojem i oburzeniem obserwuje nieodpowiedzialne działania Ministerstwa Edukacji Narodowej, które zmierzają do systemowego ograniczania nauczania religii w polskich szkołach. Decyzje te, podejmowane bez rzetelnych konsultacji społecznych i z pominięciem zasad dialogu, uderzają nie tylko w konstytucyjnie gwarantowane prawa rodziców do zgodnego z własnymi przekonaniami wychowania dzieci, ale także w podstawowe

posunięcia ministerstwa są przejawem ideologicznego uprzedzenia i lekceważenia roli, jaką religia i etyka odgrywają w kształtowaniu postaw moralnych i społecznych młodego pokolenia.

Goście specjaliści i współpraca z organizacjami społecznymi

Podczas obrad gośćmi specjalnymi byli przedstawiciele Stowarzyszenia Katechetów Świeckich – przewodniczący Piotr Janowicz oraz Dorota Chmielewska, którzy zaprezentowali założenia trwającej zbiórki podpisów pod projektem ustawy dotyczącym religii i etyki w szkołach.

W posiedzeniu uczestniczyła również Hanna Dobrowolska z Koalicji na Rzecz Ocalenia Polskiej Szkoły, która zaprezentowała zagrożenia wynikające z planowanych reform systemu edukacji, m.in. w zakresie: wprowadzenia tzw. edukacji zdrowotnej, ograniczenia podstaw programowych, promowania edukacji włączającej bez należytego przygotowania szkół, zmniejszenia znaczenia prac domowych, redefinicji „profilu absolwenta”, podporządkowania polskiej edukacji idei Europejskiego Obszaru Edukacji.

Zapowiedź akcji protestacyjnej

Na razie akcja Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” będzie miała charakter informacyjny.

Na czerwcowej radzie Solidarności oświatowa przyjęła plan działań na najbliższe miesiące. Już teraz rozpoczyna akcję protestacyjno-informacyjną. 5 sierpnia będzie pikietować pod Sejmem. Na 20 września szykuje większy protest.

Związkowcy domagają się spełnienia wszystkich złożonych nauczycielom przez MEN obietnic.

OPRACOWAŁ JANUSZ WOLNIAK

Niech żyje Wrocław

W środę 4 czerwca we wrocławskim Narodowym Forum Muzyki okolicznościowym koncertem uczczono 35 lat samorządu we Wrocławiu. Prezydent miasta Jacek Sutryk wręczył zasłużonym samorządowcom Złotą Odznakę Honorową Wrocławia. O roli Solidarności w tworzeniu wolnego samorządu mówił do zebranych przewodniczący Zarządu Regionu Kazimierz Kimso. Szef dolnośląskiej

Solidarności przypomniał znaczenie dla Wrocławia sierpniowego strajku w Zajeźdni przy ul. Grabiszyńskiej w 1980 r. Podziękował prezydentowi Sutrykowi za rzetelny dialog, którego jednym z przejawów jest porozumienie płacowe dotyczące szerokiej rzeszy pracowników samorządu miejskiego i podmiotów przez miasto zarządzanych.

Przewodnicząca Rady Miasta Agnieszka Rybczak odczytała list

Bogdana Zdrojewskiego do zebranych. To właśnie 4 czerwca, 35 lat temu, radny Wrocławskiego Komitetu Obywatelskiego „Solidarność” B. Zdrojewski został wybrany przez Radę Miasta na prezydenta Wrocławia.

Uroczystość zakończył koncert w wykonaniu uczniów XVII LO im. Agnieszki Osieckiej oraz wrocławskich artystów.

MR

Sala Narodowego Forum Muzyki 4 czerwca br.

Posiedzenie WRDS

W Szklarskiej Porębie w piątek 6 czerwca odbyło się wyjazdowe posiedzenie Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego. W spotkaniu uczestniczył m.in. przewodniczący ZR Kazimierz Kimso wraz z przedstawicielami prezydium ZR. Przedmiotem obrad było omówienie bieżącej sytuacji społeczno-gospodarczej na Dolnym Śląsku. Ponadto wręczone zostały nominacje nowym członkom WRDS.

FOT. KAZIMIERZ KIMSO

Rozmowy o podwyżkach

Spotkanie związkowców z wrocławskiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej we Wrocławiu z Pawłem Wróblewskim, dyrektorem PSSE we Wrocławiu oraz Pauliną Wiką poświęcone było kwestiom podwyżek oraz sprawom bieżącym związanym z działaniem stacji. Zebranie odbyło się 12 czerwca w siedzibie Regionu.

FOT. MARCIN RACZKOWSKI

Dokumenty 36. WZD

APEL nr 1

XXXVI Walnego Zebrania Delegatów Regionu Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność”

W kwietniu br. XXXII Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” przyjął Postanie – dokument nawiązujący do podstawowych wartości, na których wyrósł i ukształtował się nasz Związek.

W obecnej dobie, jesteśmy świadkami niepokojącego kwestionowania tych wartości, próby podważania znaczenia słów: prawda, solidarność, wolność, sprawiedliwość i nadawania im znaczeń niezgodnych z naszą tysiącletnią tradycją i kulturą. Dlatego Walne Zebranie Delegatów Regionu Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność” apeluje do wszystkich członków Związku naszego regionu o aktywne włączenie się w obronę tych wartości w każdym wymiarze naszej działalności. Zadbajmy o to, by Statut Solidarności i Postanie KZD nie pozostały martwym zapisem, lecz były praktycznymi drogowskazami w codziennym działaniu.

Wrocław, 11 czerwca 2025 r.

Przewodniczący XXXVI Walnego Zebrania Delegatów
Regionu Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność”
Sławomir Poświstak

W załączeniu:

Postanie XXXII KZD NSZZ „Solidarność”

Solidarność w Tesco rozszerza działalność o sklepy Netto

W odpowiedzi na dynamiczne zmiany w strukturze handlu detalicznego w Polsce NSZZ „Solidarność” działająca dotąd w strukturach Tesco, podjęła decyzję o utworzeniu nowej organizacji związkowej w sieci Netto.

Decyzja ta jest konsekwencją przejęcia przez Netto części sklepów Tesco oraz zatrudnionych w nich pracowników. W związku z tym, wielu członków „Solidarności” z Tesco kontynuuje swoją pracę już pod szyldem sieci sklepów Netto. Nowa organizacja związkowa ma na celu zapewnienie ciągłości reprezentacji interesów pracowników oraz kontynuację działań na rzecz poprawy warunków pracy i płacy.

NSZZ „Solidarność” apeluje do wszystkich pracowników Netto, zarówno byłych pracowników Tesco, jak i nowych członków zespołu, o przystępowanie do związku. Podkreśla, że tylko wspólne działanie

FOT. NETTO

i solidarność mogą przynieść realne efekty w negocjacjach z pracodawcą oraz w walce o godne warunki zatrudnienia.

Nowo powstała organizacja związkowa w Netto planuje kontynuować dotychczasowe działania Solidarności z Tesco, w tym monitorowanie przestrzegania praw pracowniczych, inicjowanie dialogu

z pracodawcą oraz organizowanie szkoleń i spotkań informacyjnych dla członków związku.

Wszystkich zainteresowanych przystąpieniem do związku lub uzyskaniem dodatkowych informacji, NSZZ „Solidarność” zachęca do kontaktu poprzez oficjalne kanały komunikacji.

MSZ

Pożegnanie

Stanisław Banat
wyraży współczucia z powodu śmierci

Męza

składa prezes i członkowie Stowarzyszenia Niezłomni

Zniżki z legitymacją NSZZ „Solidarność”

**Centrum Historii
Zajezdnia
we Wrocławiu**

**Dla członków NSZZ „Solidarność”
50% zniżki na zwiedzanie ekspozycji Centrum
Historii Zajezdnia we Wrocławiu.
Zakup biletu można dokonać w kasie
CH Zajezdnia za okazaniem elektronicznej
legitymacji NSZZ „Solidarność”.**

**Teatr Polski
we Wrocławiu**

**Dla członków NSZZ „Solidarność” (oraz ich rodzin)
30% zniżki na bilety na wszystkie spektakle
Teatru Polskiego we Wrocławiu.
Zakup można dokonać w kasie Teatru za okaza-
niem elektronicznej legitymacji NSZZ „Solidarność”.**

**Jako członek „Solidarności”
z elektroniczną legitymacją
możesz liczyć na 10% zniżki
na ubezpieczenia w PZU w ra-
mach programu Klub PZU Po-
moc dla NSZZ „Solidarność”.**

**Członkowie „S” muszą udać się
z elektroniczną legitymacją
NSZZ „Solidarność”
na jedną z dedykowanych
stacji paliw ORLEN
by odebrać Kartę Rabatową.**

**Pekao S.A. przygotowało ciekawą ofertę
dotyczącą swoich usług, zarówno dla
poszczególnych członków, jak i organi-
zacji związkowych, na przykład:**
– prowadzenie rachunku płatniczego,
– obsługa karty debetowej,
– wypłaty z obcych bankomatów przez
24 miesiące od daty zawarcia umowy
o kartę.

JURAPARK KRASIEJÓW

Rodzinna przygoda w JuraParku

40 hektarów dobrej rozrywki

69 różnorodnych atrakcji

JuraPark to miejsce, które zachwyci zarówno dzieci, jak i dorosłych, łącząc naukę, rozrywkę i relaks w jednym.

W przypadku zamówienia voucherów dla członków NSZZ "Solidarność" - 25% zniżki, za okazaniem legitymacji lub zaświadczenia o członkowstwie - 10% zniżki.

Park Nauki i Rozrywki Krasiejów
ul. 1 Maja 10, 46-040 Krasiejów k. Opola, tel. +48 518 692 748

Z nami budujesz
PRAWDZIWE RELACJE
i wyjątkowe wspomnienia.

33. BIEG SOLIDARNOŚCI

13.09.2025

9:30 — biegi młodzików
12:30 — biegi dzieci
16:00 — bieg główny

UWAGA! Zapisy do wszystkich biegów przez internet!

Start i meta — Hotel „WODNIK” — Wrocław, ul. Na Grobli 28

Regulamin, zapisy — www.bieg.solidarnosc.wroc.pl

Od godz. 17:00 zapraszamy na festyn rodzinny

ORGANIZATORZY: Region Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność”
Dolnośląskie Stowarzyszenie Kultury Zdrowotnej i Sportu NSZZ „Solidarność”

Czy zgłaszać do rejestru?

Czy organizacje związkowe są zobowiązane do zgłaszania informacji o beneficjentach rzeczywistych do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych?

Obowiązek zgłaszania informacji o beneficjentach rzeczywistych i ich aktualizacji do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych wynika z art. 58 ustawy z dnia 1 marca 2018 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2025 poz. 664), zwanej dalej ustawą AML (*Anti Money Laundering*).

Zagadnienie prania pieniędzy zostało stypizowane w art. 299 k.k. Przedmiotem prania pieniędzy są środki płatnicze, instrumenty finansowe, papiery wartościowe, wartości dewizowe, prawa majątkowe lub inne mienie ruchome lub nieruchomości, pochodzące z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego. Czynność sprawcza polega na przyjmowaniu, posiadaniu, używaniu, przekazywaniu lub wywożeniu za granicę, ukrywaniu, dokonywaniu ich transferu lub konwersji, pomocy w przenoszeniu ich własności lub posiadania albo podejmowaniu innych czynności, które mogą udaremnić lub znacznie utrudnić stwierdzenie ich przestępnego pochodzenia lub miejsca umieszczenia, ich wykrycie, zajęcie albo orzeczenie przepadku.

AML nakłada na różnego rodzaju instytucje, w tym stowarzyszenia czy fundacje, szereg obowiązków, których realizacja prowadzić ma do przeciwdziałania przestępczości finansowej. Poniżej zamieszczam katalog instytucji obowiązanych. W ustawie pojawia także ważny termin, którym posługuje się ustawa AML – beneficjent rzeczywisty.

Instytucje obowiązane pełnią kluczową rolę w systemie przeciwdziałania praniu pieniędzy, ponieważ za ich pośrednictwem właściwe organy monitorują przepływ środków na rynku. Głównym zadaniem instytucji obowiązanych jest zidentyfikowanie procedury prania pieniędzy. Instytucje obowiązane stanowią liczną grupę podmiotów wymienionych w art. 2 ustawy AML tj.:

1) banki krajowe, oddziały banków zagranicznych, oddziały instytucji kredytowych, instytucje finansowe mające siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz oddziały instytucji finansowych niemających siedziby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

2) spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe oraz Krajowa

Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa;

3) krajowe instytucje płatnicze, krajowe instytucje pieniądza elektronicznego, oddziały unijnych instytucji płatniczych, oddziały unijnych i zagranicznych instytucji pieniądza elektronicznego, małe instytucje płatnicze, biura usług płatniczych oraz agencji rozliczeniowi;

4) firmy inwestycyjne, banki powiernicze;

5) zagraniczne osoby prawne prowadzące na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność maklerską;

6) spółki prowadzące rynek regulowany;

7) fundusze inwestycyjne, alternatywne spółki inwestycyjne, towarzystwa funduszy inwestycyjnych, zarządzający ASI, oddziały spółek zarządzających oraz oddziały zarządzających z Unii Europejskiej znajdujące się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

8) zakłady ubezpieczeń wykonujące działalność, o której mowa w dziale I załącznika do ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej;

9) pośrednicy,

10) Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA oraz spółka, której Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA, przekazał wykonywanie czynności z zakresu którym mowa w art. 148 ust. 1 pkt 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi w zakresie w jakim prowadzą rachunki papierów wartościowych oraz rachunki zbiorcze.

11) przedsiębiorcy prowadzący działalność kantorową;

12) podmioty prowadzące działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług w zakresie: a) wymiany pomiędzy walutami wirtualnymi i środkami płatniczymi, b)

wymiany pomiędzy walutami wirtualnymi, c) pośrednictwa w wymianie, o której mowa w lit. a lub b, d) prowadzenia rachunków, o których mowa w ust. 2 pkt 17 lit. e;

13) notariusze w zakresie czynności dokonywanych w formie aktu notarialnego;

14) adwokaci, radcowie prawni, prawnicy zagraniczni, doradcy podatkowi w zakresie, w jakim świadczą na rzecz klienta pomoc

prawną lub czynności doradztwa podatkowego;

15) doradcy podatkowi w zakresie czynności doradztwa podatkowego innych niż wymienione w pkt 14 oraz biegli rewidenci;

15a) przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, których podstawową działalnością gospodarczą jest świadczenie usług polegających na sporządzaniu deklaracji, prowadzeniu ksiąg podatkowych, udzielaniu porad, opinii lub wyjaśnień z zakresu przepisów prawa podatkowego lub celnego, niebędący innymi instytucjami obowiązującymi;

16) przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, niebędący innymi instytucjami obowiązującymi, świadczący usługi polegające na: a) tworzeniu osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, b) pełnieniu funkcji członka zarządu lub umożliwianiu innej osobie pełnienia tej funkcji lub podobnej funkcji w osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, c) zapewnianiu siedziby, adresu prowadzenia działalności lub adresu korespondencyjnego oraz innych pokrewnych usług osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, d) działaniu lub umożliwieniu

innej osobie działania jako powiernik trustu, który powstał w drodze czynności prawnej, e) działaniu lub umożliwieniu innej osobie działania jako osoba wykonująca prawa z akcji lub udziałów na rzecz podmiotu innego niż spółka notowana na rynku regulowanym podlegającym wymogom dotyczącym ujawniania informacji zgodnie z prawem Unii Europejskiej lub podlegająca równoważnym standardom międzynarodowym;

17) podmioty prowadzące działalność w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych;

18) pośrednicy w obrocie nieruchomościami;

19) operatorzy pocztowi w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 366);

20) podmioty prowadzące działalność w zakresie gier losowych, zakładów wzajemnych, gier w karty i gier na automatach;

21) fundacje ustanowione na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. z 2023 r. poz. 166) w zakresie, w jakim przyjmują lub dokonują płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane;

22) stowarzyszenia posiadające osobowość prawną, utworzone na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach, w zakresie, w jakim przyjmują lub dokonują płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane;

23) przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców w zakresie, w jakim przyjmują lub dokonują płatności za towary w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, bez względu na to, czy transakcja jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane;

24) przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców w zakresie,

w jakim prowadzą działalność polegającą na udostępnianiu skrytek sejfowych, oraz oddziały przedsiębiorców zagranicznych prowadzące taką działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

24a) przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców prowadzący działalność polegającą na: a) obrocie lub pośrednictwie w obrocie dziełami sztuki, przedmiotami kolekcjonerskimi oraz antykami w rozumieniu art. 120 ust. 1 pkt 1–3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, w tym gdy działalność taka jest prowadzona: w galeriach sztuki lub domach aukcyjnych lub z wykorzystaniem wolnego portu rozumianego jako strefa lub pomieszczenie, w których towary są traktowane jako nieznajdujące się na obszarze celnym państw członkowskich lub państw trzecich, w tym z wykorzystaniem wolnego obszaru celnego, b) przechowywaniu dzieł sztuki, przedmiotów kolekcjonerskich oraz antyków w rozumieniu art. 120 ust. 1 pkt 1–3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, gdy działalność taka jest prowadzona z wykorzystaniem wolnego portu, o którym mowa w lit. a tiret drugie, w zakresie transakcji o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, bez względu na to, czy transakcja jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane;

25) instytucje pożyczkowe w rozumieniu ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim;

26) przedsiębiorcy wykonujący działalność lombardową, o których mowa w ustawie z dnia 14 kwietnia 2023 r. o konsumenckiej pożyczce lombardowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1111);

27) podmiot obsługujący kredyty w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 17 ustawy z dnia 20 grudnia 2024 r. o podmiotach obsługujących kredyty i nabywcach kredytów.

Katalog instytucji obowiązanych ma charakter zamknięty i nie może być interpretowany rozszerzająco, a dodanie kolejnych podmiotów bądź ich usunięcie można jedynie przeprowadzić w trybie zmiany ustawy. Wśród instytucji obowiązanych ustawodawca nie zamieścił organizacji związkowej.

Kluczowym pojęciem, które ustawa AML zdefiniowała, jest też beneficjent rzeczywisty. Za każdą

siecią powiązań i zależności między podmiotami gospodarczymi stoją osoby fizyczne, które kontrolują te podmioty. A co za tym idzie ustawodawca dąży do ustalenia tożsamości osób fizycznych, które kontrolują analizowane osoby prawne. Ustalenie statusu beneficjenta rzeczywistego pozwala na identyfikację jego tożsamości, a co za tym idzie umożliwia ustalenie powiązań określonych osób z aktywami, które mogą pochodzić z przestępstwa, a które przestępcy próbują ukryć za powiązanymi ze sobą podmiotami gospodarczymi. Beneficjent rzeczywisty to każda osoba fizyczna sprawująca bezpośrednio lub pośrednio kontrolę nad klientem poprzez posiadane uprawnienia, które wynikają z okoliczności prawnych lub faktycznych, umożliwiające wywieranie decydującego wpływu na czynności lub działania podejmowane przez klienta, lub każdą osobę fizyczną, w imieniu której są nawiązywane stosunki gospodarcze lub jest przeprowadzana transakcja okazjonalna, w tym:

w przypadku osoby prawnej innej niż spółka, której papiery wartościowe są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym podlegającym wymogom ujawniania informacji wynikającym z przepisów prawa Unii Europejskiej lub odpowiadających im przepisów prawa państwa trzeciego:

- osobę fizyczną będącą udziałowcem lub akcjonariuszem, której przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji tej osoby prawnej,

- osobę fizyczną dysponującą więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym tej osoby prawnej, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu,

- osobę fizyczną sprawującą kontrolę nad osobą prawną lub osobami prawnymi, którym łącznie przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji lub które łącznie dysponują więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym tej osoby prawnej, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu,

- osobę fizyczną sprawującą kontrolę nad osobą prawną poprzez posiadanie uprawnień, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 37 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120, 295 i 1598 oraz z 2024 r. poz. 619, 1685 i 1863), lub

- osobę fizyczną zajmującą wyższe stanowisko kierownicze w przypadku udokumentowanego braku możliwości ustalenia lub wątpliwości co do tożsamości osób fizycznych określonych w tiret pierwszym-czwartym oraz w przypadku niestwierdzenia podejrzenia prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu;

- w przypadku trustu:
 - założyciela, w tym fundatora w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej (Dz. U. poz. 326 i 825),

- powiernika, w tym członka zarządu w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej,

- nadzorcę, jeżeli został ustanowiony, w tym członka rady nadzorczej w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej,

- beneficjenta, w tym beneficjenta w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej lub – w przypadku gdy osoby fizyczne czerpiące korzyści z danego trustu nie zostały jeszcze określone – grupę osób, w których głównym interesie powstał lub działa trust,

- inną osobę sprawującą kontrolę nad trustem,

- inną osobę fizyczną o uprawnieniach lub obowiązkach równoważnych do określonych w tiret od pierwszego do piątego;

w przypadku osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą, wobec której nie stwierdzono przesłanek lub okoliczności mogących wskazywać na fakt sprawowania kontroli nad nią przez inną osobę fizyczną lub osoby fizyczne, przyjmuje się, że taka osoba fizyczna jest jednocześnie beneficjentem rzeczywistym.

Jako klienta rozumie się osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której instytucja obowiązana świadczy usługi lub dla której wykonuje czynności wchodzące w zakres prowadzonej

przez nią działalności zawodowej, w tym z którą instytucja obowiązana nawiązuje stosunki gospodarcze lub na zlecenie której przeprowadza transakcję okazjonalną.

Dane o beneficjentach rzeczywistych powinny być zgromadzone w centralnym rejestrze. Art. 58 ustawy AML wymienia podmioty obowiązane do zgłaszania informacji o beneficjentach rzeczywistych i ich aktualizacji. Są nimi:

- 1) spółki jawne;
- 2) spółki komandytowe;
- 3) spółki komandytowo-akcyjne;
- 4) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością;

- 4a) proste spółki akcyjne;

- 5) spółki akcyjne, z wyjątkiem spółek publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych;

- 6) trusty, których powiernicy lub osoby zajmujące stanowiska równoważne: a) mają miejsce zamieszkania lub siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub b) nawiązują stosunki gospodarcze lub nabywają nieruchomości na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w imieniu lub na rzecz trustu;

- 7) spółki partnerskie;
- 8) europejskie zgrupowania interesów gospodarczych;

- 9) spółki europejskie;
- 10) spółdzielnie;

- 11) spółdzielnie europejskie;

- 12) stowarzyszenia podlegające wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego;

- 13) fundacje.

Wymieniony wyżej katalog **nie zawiera** związków zawodowych. Do zgłaszania informacji o beneficjentach rzeczywistych i ich aktualizacji są obowiązane m.in. stowarzyszenia podlegające wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, jak również fundacje. Pomimo że związki zawodowe także podlegają wpisowi do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej KRS, **nie zostały** zobligowane do zgłaszania informacji o beneficjentach rzeczywistych.

*Radca prawny
Edyta Smolarczyk- Ligeza*

Minimalne wynagrodzenie w 2026 roku

Propozycja rządu znacznie niższa niż stanowisko Solidarności

Rząd proponuje, aby minimalne wynagrodzenie za pracę w 2026 r. wyniosło 4806 zł brutto, a stawka godzinowa – 31,40 zł – poinformowała w czwartek kancelaria premiera. To o wiele mniej niż postuluje Solidarność, OPZZ i FZZ. Reprezentatywne związki zawodowe zaproponowały minimalne wynagrodzenie na poziomie 5015 zł brutto.

Obecnie płaca minimalna wynosi 4666 zł brutto, a minimalna stawka godzinowa – 30,20 zł.

Proponowana przez rząd kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę od 1 stycznia 2026 roku, czyli 4806 zł zł, oznacza wzrost o 140 zł w stosunku do obecnej kwoty, czyli o 3 proc.

Propozycja strony pracowników

Propozycja rządu jest o wiele niższa niż stanowisko trzech reprezentatywnych związków zawodowych. Przypomnijmy, w piśmie z 21 maja 2025 roku strona pracowników, reprezentowana przez Forum Związków Zawodowych, NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych przedstawiła ministrowi finansów Andrzejowi Domańskiemu wspólną propozycję w sprawie wzrostu w 2026 roku wynagrodzeń w gospodarce narodowej, w tym w państwowej sferze budżetowej, minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Propozycja trzech reprezentatywnych central związkowych co do przyszłorocznego minimalnego

wynagrodzenia za pracę wynosi nie mniej niż 5015 zł brutto. Oznacza to wzrost o 7,48 proc., czyli o 349 zł. Gdyby propozycja została przyjęta, pracownicy mogliby liczyć na wynagrodzenie minimalne w wysokości 3748,97 zł netto.

Według propozycji strony społecznej wzrost wynagrodzeń w gospodarce narodowej powinien wynosić nie mniej niż 9,05%, a wzrost wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej – nie mniej niż 12%. Wskaźnik waloryzacji emerytur i rent powinien z kolei wynosić nie mniej niż średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług w 2025 roku, o którym mowa w art. 89 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631), zwiększony o co najmniej 50% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia za pracę w roku 2025.

Procedura

Przedstawiciele pracowników, pracodawców i rządu na rozmowy i wypracowanie wspólnego stanowiska mają 30 dni. Ustalona w tym gronie wysokość minimalnego wynagrodzenia jest następnie do 15 września ogłaszana w Monitorze Polskim jako obwieszczenie Prezesa Rady Ministrów.

Jeżeli jednak w ramach Rady Dialogu Społecznego strony nie uzgodnią minimalnego wynagrodzenia w terminie, rząd ustala je w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, a to do 15 września jest ogłaszane w Dzienniku Ustaw.

ŹRÓDEŁO: TYSOL.PL

BEZPŁATNA PORADA PRAWNA

Od 1 marca br. w siedzibie Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” we Wrocławiu (pl. Solidarności 1/3/5) członkowie Związku i ich rodziny mogą uzyskać bezpłatną poradę prawną z zakresu prawa cywilnego i rodzinnego. Porady udzielane są w drugi i czwarty czwartek miesiąca w godz. 11-13. Zainteresowanych prosimy o uprzednie telefoniczne zgłoszenie do Działu Ekspertki (503 920 873), co usprawni udzielenie porady.

Gdzie złożyć podpis

Na stronie preczzzielonymludem.pl widnieje mapka z ok. dwustoma punktami w całym kraju, w których można złożyć podpis pod wnioskiem o referendum. Przy mapce widnieją także dane kontaktowe, za pomocą których można uzyskać informacje dotyczące kampanii referendalnej w swojej najbliższej okolicy.

Na stronie znajduje się także karta referendalna, którą można ściągnąć, wydrukować i wykorzystać do zbierania podpisów. Wypełnione karty należy odesłać na adres warszawskiej siedziby Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”.

SPOŁECZNE

Polacy wybrali prezydenta

Karol Nawrocki, kandydat popierany przez Prawo i Sprawiedliwość, prezes Instytutu Pamięci Narodowej, uzyskał w głosowaniu 1 czerwca 10 mln 606 tys. 877 głosów (50,89 proc.), zaś Rafał Trzaskowski, kandydat Platformy Obywatelskiej, prezydent Warszawy, 10 mln 237 tys. 286 głosów (49,11 proc.). We Wrocławiu w drugiej turze wyborów prezydenckich zwyciężył kandydat KO Rafał Trzaskowski, który uzyskał 67,09 procent głosów. Kandydat popierany przez PiS Karol Nawrocki zdobył 32,91 procent głosów.

Czy to kolejna wojna?

13 czerwca br. Izrael zaatakował dziesiątki celów wojskowych w Iranie. Oficjalnym celem ataków jest zahamowanie programu nuklearnego Teheranu. W odwecie Iran przeprowadził uderzenie na Izrael przy pomocy dronów. O ataku Izraela miał być poinformowany wcześniej prezydent USA Donald Trump, który nawoływał w przeszłości do „dyplomatycznego” rozwiązania kwestii irańskiego programu jądrowego.

Odbudowa dróg

72 mln euro ze środków unijnych przeznaczy samorząd województwa dolnośląskiego na odbudowę dróg wojewódzkich zniszczonych podczas wrześniowej powodzi. Pieniądze pochodzą z Funduszy Europejskich dla Dolnego Śląska 2021–2027, którego budżet to ponad 2,1 mld euro. Marszałek województwa dolnośląskiego Paweł Gancarz przypomniał podczas konferencji prasowej, że straty w infrastrukturze drogowej będącej pod zarządem samorządu województwa dolnośląskiego, powstałe w wyniku ubiegłorocznej powodzi, wyceniono na ponad 500 mln zł. Drogi wojewódzkie, które zostaną wyremontowane dzięki środkom unijnym znajdują się m.in. w powiatach kłodzkiem, ząbkowickim czy oławskim.

W ochronie Doliny Baryczy

Stawy Milickie – jeden z największych kompleksów stawów rybnych w Europie oraz Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu podpisały porozumienie dotyczące wspólnego przeciwdziałania zmianom hydrologicznym i degradacji środowiska w Dolinie Baryczy.

Stawy Milickie to zespół blisko 300 stawów rybnych położonych w Dolinie Baryczy, w okolicach Milicza i Żmigrodu. Region stawów obejmuje ponad 7,6 tys. ha, z czego ok. 5,5 tys. ha to tereny rezerwatów ptactwa wodnego i błotnego. Występuje tu ok. 270 gatunków ptaków – m.in. żurawi, orlików krzykliwych czy kań rdzawych. Właścicielem Stawów Milickich jest samorząd województwa dolnośląskiego. Władze spółki Stawy Milickie, oprócz produkcji ryb, rozwijają infrastrukturę turystyczną. W Dolinie Baryczy znajduje się sieć szlaków turystycznych oraz ścieżek rowerowych, a także system wież i czatowni do prowadzenia amatorskich obserwacji ptaków. Stawy Milickie mają też swoją przetwórnę i gospodę z łowiskiem komercyjnym.

Przygotowują zakaz używania komórek w szkołach

Obecnie dyrektorzy szkół nie mają podstawy prawnej, by całkowicie zakazać używania telefonów komórkowych na terenie placówek. Może się to jednak wkrótce zmienić. Wiceminister edukacji Katarzyna Lubnauer zapowiedziała, że do ustawy oświatowej zostanie dodany przepis, który „wprost pozwoli na wprowadzenie zakazu ich używania na terenie szkoły i placówki”. Z danych zebranych przez Fundację GROW Space wynika, że 90 proc. placówek reguluje korzystanie z telefonów w statutach, a ponad połowa już teraz formalnie zakazuje ich używania podczas lekcji i na terenie szkoły. Jednak – jak zaznacza fundacja – obecnie obowiązujące przepisy pozwalają jedynie ograniczyć korzystanie z telefonów, ale nie zakazać ich przynoszenia do szkoły.

Ruszyła rekrutacja na studia wyższe

Ruszyła rekrutacja na studia wyższe. 7,5 tys. miejsc na 82 kierunkach przygotowano dla studentów podczas rekrutacji na Politechnikę Wrocławską. Pięć nowych kierunków to m.in. studia o sztucznej inteligencji oraz elektroradiologia na wydziale medycznym. Studenci na 14 kierunkach będą się uczyć w języku angielskim. Rejestrować można się zarówno na studia we Wrocławiu, jak i filiach Politechniki Wrocławskiej w Legnicy, Wałbrzychu czy też Jeleniej Górze. W poprzednim roku najbardziej popularnymi kierunkami na Politechnice Wrocławskiej okazały się: kierunek lekarski (15,7 osób na miejsce),

automatyka i robotyka (6,6 osób), informatyka stosowana w języku angielskim (6,37 osób), informatyka stosowana (5,86 osób) oraz cyberbezpieczeństwo (5,53 osoby).

KULTURALNE

Wakacje w Muzeum Narodowym

Motywnym przewodnim tegorocznych wakacji we wrocławskim Muzeum Narodowym będzie obchodzony właśnie jubileusz 40-lecia Panoramy Raclawickiej we Wrocławiu oraz twórczość barokowego malarza Petera Paula Rubensa – dzięki wystawie „Rubens na Śląsku”. Dzieci poznają kulisy powstania największego obrazu w Polsce – „Panoramy Raclawickiej”, a także jego twórców i bohaterów. Z kolei sztuka Rubensa wciągnie w barokowy przepych, rozbudzi spostrzegawczość i rozwiniętość artystyczną. Szczegółowy program na stronie Muzeum Narodowego.

82. Tour de Pologne

82. Tour de Pologne rozpocznie się 4 sierpnia we Wrocławiu, a zakończy 10 sierpnia w Wieliczce. Dwa dni później na starcie w Zamościu staną kobiety. Miastami goszczącymi mety etapów 82. Tour de Pologne będą: Legnica, Karpacz, Wałbrzych, Cieszyń, Zakopane, Bukowina Tatrzańska oraz Wieliczka. Ostatnim etapem będzie bowiem 12,5-kilometrowa jazda indywidualna na czas wokół Wieliczki.

Europejska Noc Literatury

Europejska Noc Literatury w br. odbędzie się w sobotę 23 sierpnia. To jedyna noc w roku we Wrocławiu, kiedy przez kilka godzin w ciekawych miejskich lokalizacjach znani aktorzy, ale i postaci kultury, czytają wysokiej klasy literaturę. Bezpłatnie i bez zapisów. Na Europejską Noc Literatury wystarczy przyjść, usiąść i posłuchać. Europejska Noc Literatury ma ścisły związek z Europejską Stolicą Kultury, którą Wrocław był w 2016 roku. Przygotowania do ESK zaowocowały pierwszą ENL w stolicy Dolnego Śląska, jaka odbyła się już w 2013 roku.

Vertigo Summer Jazz Festival

Od 1 do 31 lipca na miłośników jazzu czeka Klub Vertigo, gdzie odbędzie się ósma już edycja festiwalu Vertigo Summer Jazz Festival. Miejsmem koncertów są też różne plenerowe lokalizacje w mieście. Już można kupować bilety i karnety na to wydarzenie, wystarczy zgłosić swoją obecność mailowo na adres: rezerwacje@vertigojazz.pl. Dzięki temu – nawet w przypadku wyprzedanych koncertów – posiadacze karnetu będą mogli w pełni skorzystać z jego możliwości.

Festiwal Muzyki Kameralnej

2 lipca na dziedzińcu wrocławskiego Arsenалу, ul. Cieszyńskiego 9, o godz. 20 odbędzie się koncert w ramach 28. Festiwalu Muzyki Kameralnej. Wśród wykonawców instrumentalistów z Orkiestry Kameralnej Wratislavia pod kierunkiem znakomitej skrzypaczki Roksany Kwaśnikowskiej. Muzyka znana i nieznaną, w tym krótkie, elegijne „Chryzantemy” Pucciniego, na co dzień kojarzonego z takimi operami, jak „Cyganeria” czy „Tosca”.

Dla miłośników fotografii

Wystawa prac wykonanych w ramach IV edycji warsztatów fotografii będzie czynna do 14 lipca 2025. Zwiedzanie wystawy w dni robocze w godzinach 10:00–16:00 (informacja w Sekretariacie Instytutu Grotowskiego). Wstęp wolny. Wystawa stanowi efekt pracy twórczej fotografek i fotografów, którzy przez cały bieżący sezon teatralny mieli okazję dokumentować wydarzenia odbywające się m.in. w przestrzeniach Instytutu im. Jerzego Grotowskiego oraz wrocławskiej Akademii Sztuk Teatralnych.

45. Piesza Pielgrzymka Wrocławska

Organizatorzy zapraszają do udziału w 45. Pieszej Pielgrzymce Wrocławskiej na Jasną Górę. W tym roku na pielgrzymkowym szlaku będzie towarzyszyło hasło „Pielgrzymi nadziei”. Pielgrzymka rozpocznie się w niedzielę 3 sierpnia, a na Jasną Górę dotrze w niedzielę 10 sierpnia. Przez osiem dni pielgrzymi przejdą ponad 200 kilometrów. Dodatkowo w ramach przeżywania trwającego Roku Jubileuszowego każda osoba, która pokona całą trasę na Jasną Górę, jest zaproszona do udziału w dodatkowych 5 dniach pielgrzymowania – od 11 do 15 sierpnia – z Jasnej Góry do krakowskich Łagiewnik. Zapisy trwają w formularzu zapisowym dostępnym na stronie internetowej pod linkiem: pielgrzymka.pl/zapisy.

OPRACOWAŁ JANUSZ WOLNIAK

Felieton

Stomatologizacja, orwellizacja, stalinizacja i pajdokracja

Mój ulubiony redaktor z telewizji Polsat Grzegorz Jankowski opowiedział ostatnio, na czym polega proces stomatologizacji służby zdrowia. Krótko mówiąc, całkowite sprywatyzowanie jednego z działów ochrony zdrowia. Pytał też retorycznie zebranych w studiu gości, kto nas tak doi, że nie minęło jeszcze pół roku, a służba zdrowia wydała już ponad 80 procent środków przeznaczonych na bieżący rok.

W Polsce, w odróżnieniu od innych krajów, medycy mogą pracować jednocześnie w publicznej i prywatnej ochronie zdrowia. Do publicznego dentysty chodzą desperaci i odporni na ból. A na publiczną służbę zdrowia skazani są niemal wszyscy. Zresztą nie ma się co na ten temat szczególnie rozwodzić, bo jaki jest koń, każdy widzi.

Proces, o którym wyżej, ogarnął inne aspekty naszego życia. Dotyczy władz różnych szczebli, mediów, sądów, prokuratur, a jeśli dalej w edukacji porządzą śmiałe panie, to i oświata legnie w gruzach.

Od odzyskania niepodległości minęło 35 lat, a rządzą nami cały czas ci sami politycy, pogłębiając jeszcze bardziej podziały światopoglądowe między nami. Ostatnie wybory uświadomiły wszystkim dobitnie, że Polska jest niemal równo przecięta na pół. Jeśli nie pojawi się nowa generacja polityków, która spróbuje choć w małym stopniu te podziały osłabić, to przyszłość nie jawi się kolorowo.

Trzeba się zastanowić, dlaczego do polityki mało garnie się ludzi? Przecież od tego, jak nami sprawnie bądź nieefektywnie zarządzają, zależy nasz byt. Myślę, że dla wielu osób jest to bardzo przyjazna przystań życia. Jak już tam się dostaną, to nic nie chcą zmieniać, tylko trwać w błogim klimacie „pracy” od kadencji do kadencji. To tak jak w jednej z komedii Barei, gdzie bohater, o którym żona mówiła „mój mąż z zawodu jest dyrektorem”, bał się awansować, bo z tego tylko mogły rodzić się kłopoty.

Demontaż instytucji państwowych dotknął bardzo głęboko nasze sądownictwo. Niepublikowanie orzeczeń KRS czy Sądu Najwyższego i podważanie wyroków ze względu na udział w posiedzeniach rzekomo nieuprawnionych sędziów (ukuto na tę okoliczność termin neosędziog), powoduje, że niczego nie można być pewnym. To, co proponuje Bodnar, jak się teraz okazuje, do spółki z Giertychem, czyli eliminacja z zawodu niewygodnych sędziów i prokurato-

rów, chyba że wykażą się czynnym zalemem, jest tak kuriozalna, że wydaje się aż nie do pomyślenia, że mogła przyjść komuś do głowy w państwie demokratycznym. To pomysł rodem ze stalinowskich czasów.

Gwarantem demokracji powinny być wolne media. Tyle że patrząc na to, co się dzieje w cywilizowanym świecie, widzimy, że to już tylko teoria. Dzisiaj wielkie stacje telewizyjne i prasa są w ręku ponadnarodowych korporacji, które kreują wzorce polityczne skrojone według politycznej poprawności, a nie w interesie obywateli.

Temu procesowi globalizacji wymykają się media społeczeństwa, ale już widzimy, jak unijni komisarze i niezliczone rzesze brukselskich urzędników pracują nad tym, by nie doszło do orwellowskiej myślozbrodni. Jeśli uda im się ograniczyć i tu wolność słowa, to żegnaj demokracjo.

Dziedzina, w której państwo chce mieć wpływ zasadniczy na losy przyszłych pokoleń, to edukacja. Tyle że nawet w czasach zaborów to się nie udało. Stefan Żeromski w Syzyfowych pracach pokazał, że można skutecznie oprzeć się rusyfikacji, to i dzisiaj trzeba wierzyć, że nie dojdzie do procesu pajdokracji, którą chcą stworzyć panie ministrowie z resortu edukacji. Dla niewtajemniczonych dodam, że kolejne pomysły dotyczą wprowadzenia w każdej placówce oświatowej rzeczniczki praw ucznia i dołączenia uczniów do komisji konkursowych wybierających dyrektorów.

Na szczęście człowiek jest istotą rozumną. Nawet, jak popełnia błędy, to prędzej czy później wyciąga z nich wnioski i szuka mądrych dróg wyjścia. Czasami trwa to długo i kolejne pokolenia muszą swoje wycierpieć. No cóż, ale cieszymy się, jak mówił Kandyd, że żyjemy na najlepszym z możliwych światów. Innego we wszechświecie nie odkryto. Uprawiamy swój ogródeczek, nie wierzymy w utopijne mrzonki ideologów i polityków. I twardo stąpamy po ziemi, nie dając się zwieść tanim sondażom, głupim propagandystom, i jak to się teraz mówi coraz liczniejszym fejkom.

A skoro nadchodzi letnia pora i czas urlopów, to życzę wszystkim pogody ducha, realizacji wymarzonych planów, zdrowia i słońca. Szczęśliwej podróży, niekoniecznie do egzotycznych krain. Polska jest piękna!

Janusz Wolniak

Prezentowane w felietonie treści i poglądy należą do autora, nie są oficjalnym stanowiskiem Redakcji.

114 metrów patriotyzmu

Panorama Racławicka otwarta już 40 lat!

To był jeden z ważnych symboli „karnawału Solidarności” na Dolnym Śląsku. Po blisko 40 latach komunistycznego „aresztu” oddano Polakom arcydzieło narodowej pamięci. Dziś, w 40. rocznicę jego otwarcia, wspominamy moment historycznego przebudzenia.

Mała Panorama

Panorama Racławicka mierzy – bagatela! – 114 m długości i 15 m wysokości. Została namalowana w latach 1893–1894 pod kierunkiem Jana Styki i Wojciecha Kossaka przez dziewięciu artystów. To symbol polskości: opowieść o zwycięstwie, narodowej dumie i niezłomnym duchu wolności. Od 14 czerwca 1985 r., gdy wystawiono ją we Wrocławiu po raz pierwszy, dzieło obejrzało już 12 milionów osób – czyli tyle, ile wynosi 1/3 mieszkańców Polski!

Polityczna zмова milczenia

– Dzieło, uszkodzone przez bombę, zostało wywiezione ze Lwowa i w wyniku decyzji politycznej w 1946 r. trafiło do Wrocławia – wyjaśnia Beata Stragierowicz, historyk sztuki z Muzeum Narodowego we Wrocławiu. – Prawie 40 lat starano się, by płótno zostało zwrócone polskiemu społeczeństwu, ale dopiero wstrząs, jakim był dla układu politycznego Sierpień 1980 r. zaważył na decyzji ówczesnych władz.

– Tym razem upomniano się o dzieło Styki i Kossaka bardzo potężnym głosem – mówi Beata Stragierowicz. Ukonstytuował się III Społeczny Komitet Odbudowy Panoramy Racławickiej, któremu przewodniczył prof. Alfred Jahn –

lwowianin, geomorfolog i badacz krain polarnych. Komitet zaczął zbierać fundusze na renowację płótna, po czym polscy konserwatorzy po raz pierwszy przystąpili do odnawiania tak gigantycznego malowidła.

– Wystawienie Panoramy udało się ze względu na ogromny entuzjazm ludzi – wspomina Beata Stragierowicz. – Mieszkańcy Kresów,

którzy pamiętali dzieło jeszcze ze Lwowa, okazali tej inicjatywie wielkie wsparcie.

13 grudnia 1981 r., gdy wprowadzono stan wojenny, płótno było już w rotundzie, która została wzniesiona dla Panoramy w latach sześćdziesiątych XX w. Chyba tylko za sprawą Opatrzności nikomu nie przyszło do głowy, by prace wstrzymać.

Panorama Racławicka przedstawia bitwę pod Racławicami stoczoną 4 kwietnia 1794 r. Powstała na 100-lecie insurekcji kościuszkowskiej „ku pokrzepieniu serc”. Na obrazie zaprezentowano zwycięstwo wojsk polskich pod dowództwem gen. Tadeusza Kościuszki nad wojskami rosyjskimi gen. Aleksandra Tormasowa. Panoramę namalowano we Lwowie, w zaborze austriackim, który dopuszczał wówczas dla Polaków pewną autonomię. Powstała w rekordowym czasie dziewięciu miesięcy.

Szkic postaci T. Kościuszki

Kresowiaci ratują dzieło

„W 1985 r., po pięciu latach, prace nad rekonstrukcją *Panoramy Racławickiej* dobiegły końca – wspominał prof. Alfred Jahn. – (...) zaproponowałem ówczesnym władzom wojewódzkim i ich mocodawcom w Komitecie Wojewódzkim Partii połowę czerwca jako termin otwarcia Panoramy. Nikt jasno nie wyraził zgody, takie były wówczas prawa (prawa?) raczej sposoby administrowania. Na moje uporczywe zapytania miałem zawsze odpowiedź *Świrgoń* nie daje zgody”. [Towarzysz Waldemar *Świrgoń* odpowiadał wówczas w Komitecie Centralnym PZPR za sprawę kultury].

14 czerwca 1985 r.: „Przed rotundą zebrały się władze miasta i państwa – dodawał profesor. – Komitetu nie proszono

Panoramy przeżywała największy rozkwit w XIX w. W wielkich miastach jak Monachium czy Berlin powstawały studia panoramowe, w których pracowali malarze, wyspecjalizowani w konkretnych ich elementach. Panoramy malowano w ściśle określonych wymiarach i stawiano zestandaryzowane rotundy. To umożliwiało wystawienie danej panoramy w jednym mieście, a potem przewiezienie jej do kolejnych.

Aby zapoznać się z technologią powstawania i ekspozycji panoram, Jan Styka odwiedził m.in. Monachium i Berlin.

Wiele panoram, które wówczas powstały, zostało przez artystów malarzy pociętych na fragmenty i posprzedawanych. Szczęśliwie Panorama Racławicka ocalała.

dzień do świata widowisk niż świata tradycyjnego malarstwa.

40 lat później

Najważniejszym punktem wystawy towarzyszącej obchodom 40-lecia wystawienia Panoramy Racławickiej we Wrocławiu jest tzw. „Mała Panorama Racławicka” wypożyczona z prywatnej kolekcji. Cztery namalowane techniką olejną szkice służyły do precyzyjnego zaplanowania kompozycji przyszłej panoramy. Na wystawie zobaczymy też m.in. pierwszy szkic do malarskiego portretu Tadeusza Kościuszki czy żartobliwy rysunek przedstawiający pojedynkujących się artystów na rusztowaniach Panoramy Racławickiej. Przypomniano

Logo z 1985 r.

już do uczestnictwa w tej uroczystości. Przemawiali prezydenci, generałowie, ministrowie. Nikt nie wspominał o naszym pięcioletnim trudzie. Byliśmy zawsze opozycją w stosunku do reżimu, który teraz przejął nasze dzieło jako własny wyczyn. Stałem daleko w tłumie, przeżywając gorzko arogancję i nikczemność tej dziwnej sytuacji. Wtedy sobie jasno uświadomiłem, że przecież nie dla nich odnowiliśmy Panoramę Racławicką – my spadkobiercy lwowskiej tradycji mieliśmy przekonanie, że dobrze zasłużyliśmy się Narodowi.”

I stało się. Panoramę Racławicką przywrócono społeczeństwu! Rzesze turystów przybywały z różnych stron Polski, by zobaczyć to nadzwyczajne dzieło, przynależące bar-

też wszystkim twórców dzieła: Jana Stykę, Wojciecha Kossaka, Louisa Bollera, Tadeusza Popiela, Zygmunta Rozwadowskiego, Teodora Axentowicza, Michała Sozańskiego, Włodzimierza Tetmajera i Wincentego Wodzinowskiego.

OPRAC. DOROTA NIEDŹWIECKA

Panorama Racławicka, ul. Jana Ewangelisty Purkyniego 11, Wrocław – czynna codziennie w godz. 8:30–19:00. Seans trwa 30 minut. Ceny biletów: normalny – 50 zł, ulgowy – 35 zł, rodzinny – 35 zł/os. (1–2 rodziców lub opiekunów z dzieckiem/dziećmi w wieku 7–18 lat), specjalny – 10 zł (opiekun grup szkolnych – 1 opiekun na 10 uczniów). Wystawa towarzysząca czynna do 12 października 2025

Zamek, zakon i rycerze

Zamek w Prochowicach, warownia znajdująca się w środku miasta, sukcesywnie podnoszona jest z ruin. Była świadkiem kilku wieków historii naszej dzielnicy, śląskich Piastów, rycerskich rodów i Zakonu Rudenband

Zamek w Prochowicach

(Iko z Prochowic), żyjący w wieku XIII palatyn legnicki i zaufany towarzysz księcia Bolesława Rogatki. Wielu badaczy wyklucza jednak istnienie w tym miejscu tak wczesnej murowanej warowni i sugeruje, iż pierwszym lokatorem zamku był wnuk Ika, Stephan von Parchwitz. Z czasem

podupadli finansowo i sprzedali foralicję książętom legnickim, ci zaś oddali ją w lenno rycerzowi Ottonowi von Zedlitzowi Starszemu. Kolejne losy sprawiły, że twierdza wróciła do Piastów legnicko-brzeskich (nadali jej wówczas kształt renesansowy), bywała w dzierżawie rodów rycerskich, należała do cesarza Leopolda, a później do pruskich Hohenzolernów. W roku

Adolf Curt hrabia von Strachwitz – odrestaurował ją i wówczas zamek zajaśniał nowym blaskiem. Nie na długo. W latach trzydziestych minionego stulecia zorganizowano tu dom wychowawczy, w którym w duchu faszystowskim indoktrynowano niemiecką młodzież. Ostatni cios przyszedł wraz z Armią Czerwoną – w roku 1945 sowieci zniszczyli budowlę, a reszty dokonali wszelkiej maści poszukiwacze i szabrownicy. Wokół zamku, który wygląda jak gotowa scenografia do filmu grozy, narosło trochę legend. Jedną z nich opowiada o tajemniczym tunelu, łączącym warownię z... odległym o siedem kilometrów Lubiążem. O Złotym Pociągu opowieści nie słyszałem. To miejsce ma swój potencjał. Tak przynajmniej twierdzi Janowski przez lata działający na zamkach w Bolkowie, Grodzcu, Prochowicach właśnie, a ostatnio w Świnach.

– Ma potencjał, ale to potencjał miejsca, gorzej z ludźmi. Zorganizowałem tu trzy turnieje rycerskie, na które przyjechali zainteresowani w Wrocławiu, Legnicy, Lubina i wie-

lu innych miast województwa. Na te turnieje przyszło łącznie może około pięćdziesięciu miejscowych, a wspomniane imprezy odbyły się tutaj nie bez powodu – mówi Bosman. Władający Prochowicami von Zedlitz był przecież rycerzem Zakonu Rudenband. Jednak mieszkańców średniowiecza niewiele obchodzi, wolą historie związane z wojnami napoleońskimi, ponieważ w ich dobie w Prochowicach dłuższy czas stacjonowali wojacy Małego Kaprała. Gdyby nie wymiana ludności w 1945 roku, moglibyśmy zatem żartować, że w żyłach prochowiczian płynie nieco francuskiej krwi i stąd ten zachwyty. Podobny odbiór miał tegoroczny Złot Wiedźm, impreza cykliczna, która ściągnęła kilkakrotnie więcej gości z zewnątrz niż mieszkańców grodu nad Kaczawą. Mój nieco rozczarowany druh pociągnął zatem na Świny, gdzie pewnie i ja wkrótce dotrę, do miejsca, w którym wiele się dzieje. Namawiam jednak – razem z Jarkiem Janowskim – odwiedzić koniecznie zamek w Prochowicach, warownię znajdującą się w środku miasta, sukcesywnie podnoszoną z ruin, będącą świadkiem kilku wieków historii naszej dzielnicy, śląskich Piastów, rycerskich rodów i Zakonu Rudenband. Z pewnością nie pożałujecie.

MARCIN BRADKE

Grupa rekonstrukcji historycznej na zamku w Prochowicach

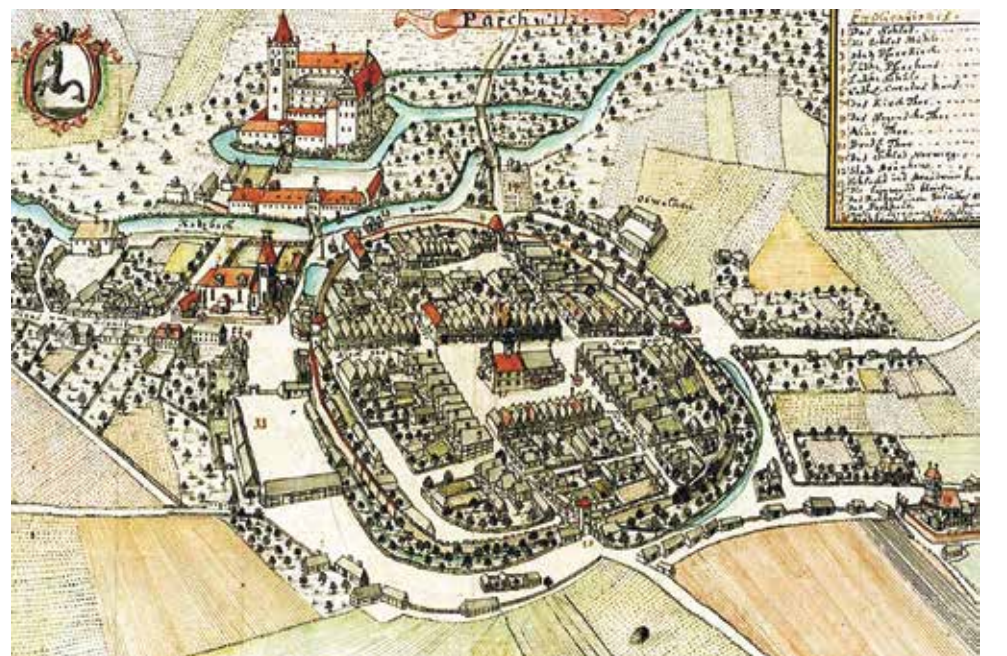
wizytę w Prochowicach mój stary druh, Jarek Janowski, czyli Bosman, znawca broni białej i palnej, spec od średniowiecza, rekonstruktor historyczny i świetny cicerone po dolnośląskich warowniach, człowiek, z którym zrealizowałem kilka fajnych produkcji, a ponadto marszałek Zakonu Rudenband, czyli Zakonu Rycerskiego Obroży Psar Gończy. Tu winienem wyjaśnienie: wspomniany zakon powołany został w XIV stuleciu w Legnicy, zrzeszał śląskich Piastów, można-

czyli do zamku. Nie mogłem odmówić marszałkowi Zakonu i w końcu do Prochowic dotarłem, przy okazji spotykając się z nim i grupką rekonstruktorów, których uwieczniłem na zdjęciach. Warowni prawie nie poznałem, tak pozytywnej uległa metamorfozie, choć nadal wiele jest do zrobienia. Zamek wzniesiono na lewym brzegu Kaczawy najprawdopodobniej w pierwszej połowie XIV stulecia. Nie brakuje jednak głosów, że obiekt jest starszy – jego fundatorem miałby być Iko von Parchwitz

1642, podczas wojny trzydziestoletniej (1618–1648), warownię zdobyli i zniszczyli Szwedzi. Po tej klęsce została tylko częściowo odbudowana. W początkach XX wieku rezydencję kupił

Zamek w Prochowicach

Miasto i zamek w Prochowicach wg dawnego planu

PRZEGLĄD PRASY ZWIĄZKOWEJ

TYGODNIK SOLIDARNOŚĆ

W czerwcowym numerze Tysola bardzo ciekawe materiały o branży IT. To (już) nie jest kraj dla pracowników IT. Branża IT przez lata uchodziła za oazę stabilności i wysokich zarobków. Dziś coraz częściej przypomina pole minowe. We wstępniku redaktor naczelny Michał Ossowski pisze o iluzji bezpieczeństwa, która przez lata towarzyszyła specjalistom IT. „Za kolorowymi grafikami ofert pracy, open space’ami z darmową kawą i owocowymi czwartkami kryją się: wypalenie zawodowe, niestabilność zatrudnienia i poczucie braku wpływu pracowników na warunki pracy” – czytamy. Ossowski apeluje: czas na uzwiązkowanie branży IT, zanim będzie za późno.

Z kolei Rafał Woś w swoim felietonie diagnozuje problem z jeszcze innej perspektywy: winne są nie tylko decyzje firm, ale także upowszechnienie AI i automatyzacja, które spychają średnich specjalistów na margines. Przyszłość? Nierówności, presja i utrata stabilności. Chyba że... branża IT pójdzie śladem przemysłu i zorganizuje się w silne struktury związkowe. A w tekście: Kryzys zawitał do branży IT redakcja TS przygląda się zjawiskom, które jeszcze niedawno uznalibyśmy za nieprawdopodobne: „Eldorado, w którym straszy” (Ludwik Pęziół) – przekrojowy materiał pokazujący, jak mit o „idealnym miejscu pracy” rozpada się pod presją nadgodzin, wypalenia i presji ideologicznej w największych korporacjach.

SOLIDARNOŚĆ ZAGŁĘBIA MIEDZIOWEGO

Festyn Rodzinny Solidarności
– integracja, sport i zabawa dla tysięcy

W ostatnim czerwcowym miesięczniku jest szeroka relacja, również fotograficzna, o festynie rodzinnym Solidarności. 24 maja 2025 roku na obiektach sportowych Chrobry w Głogowie odbył się Festyn Rodzinny z okazji 35. rocznicy powstania Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność”. W wydarzeniu wzięło udział około 3 tysiące osób – członków związku wraz z rodzinami i zaproszonymi gośćmi z całego regionu, od powiatu głogowskiego po jaworski i złotoryjski. Organizatorzy podkreślali, że celem festynu była nie tylko zabawa, ale także integracja lokalnego środowiska związkowego oraz pokazanie, że Solidarność to wspólnota ludzi pracy i ich rodzin. Na uczestników czekał bogaty program atrakcji. Dzieci mogły korzystać z dmuchawców, brać udział w warsztatach kreatywnych, animacjach, konkursach i przedstawieniach. Dorośli

i młodzież bawili się przy koncertach gwiazd – na scenie wystąpili m.in. Diamond DJ, Czadoman, Kamil Bednarek oraz T.Love. Nie zabrakło strefy gastronomicznej, fotobudek, gier retro, symulatorów VR oraz pokazów służb mundurowych.

Jednym z głównych punktów wydarzenia był Turniej o Puchar Zarządu Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność”. Zwyciężyła drużyna Solidarności z ZG Rudna, drugie miejsce zajęła ekipa Solidarności PeBeKa, a trzecie – drużyna z Zakładu Hydrotechnicznego.

TYGODNIK ŚLĄSKO-DĄBROWSKI

Przepisy Zielonego Ładu niezgodne z polską Konstytucją – piszą w Tygodniku Śląsko-Dąbrowskim. Przywołują komunikat prasowy opublikowany po wydaniu orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Trybunał podkreślił, że to Konstytucja jest najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej i zaznaczył, że Unia Europejska może działać tylko w ramach kompetencji przekazanych jej przez państwa członkowskie. – Kompetencje nieprzysługujące Unii Europejskiej należą do samych państw członkowskich, a Unia może działać tylko w oparciu o zasadę pomocniczości, podlegającą każdorazowej kontroli parlamentów narodowych – czytamy w komunikacie TK. Sędziowie podkreślili, że to Trybunał Sprawiedliwości UE tak rozszerzył wykładnię prawa zapisanego w Traktacie o Funkcjonowaniu UE, że w konsekwencji uznano, iż to „prawodawca unijny posiada kompetencję do przyjęcia środków mających znaczący wpływ na wybór przez Polskę między różnymi źródłami energii i na ogólną strukturę zaopatrzenia kraju w energię w trybie niewymagającym zgody Rzeczypospolitej”. W ocenie sędziów TK, to złamanie art. 90 Konstytucji RP. – Wykładnia przyjazna prawu europejskiemu nie może polegać na utracie przez Rzeczpospolitą Polską kontroli nad zakresem przekazanych kompetencji, a tym samym, nie mogą istnieć obszary, w których Jej suwerenność (tu: energetyczna) nie podlega ochronie – czytamy w komunikacie.

OPR. JW

Wydarzenia w obiektywie

FOT. JANUSZ WOLNIAK

Komitet Obchodów 45-lecia Solidarności

Przewodniczący dolnośląskiej Solidarności Kazimierz Kimso i dyrektor Centrum Historii Zajezdnia dr Andrzej Jerie przedstawili program obchodów 45-lecia NSZZ „Solidarność”. Konferencja prasowa odbyła się przed Narodowym Forum Muzyki w obecności przedstawicieli IPN-u, wojewody, urzędu marszałkowskiego, miasta, Ossolineum. Kazimierz Kimso wystosował apel o udział w uroczystościach wszystkich bohaterów Sierpnia 80, również tych, o których historia zapomniała. Przewodniczący prosił o to, by ludzie uczestniczący w tamtych czasach w historycznych zdarzeniach składali swoje świadectwo w CHZ, Ossolineum i Solidarności, nie tylko w czasie rocznicy „S”, ale przy każdej nadarzającej się okazji.

FOT. JANUSZ WOLNIAK

Losy Polaków na Wschodzie

Wyniki XVIII edycji konkursu „Losy Polaków na Wschodzie w XX wieku” ogłoszono i nagrody wręczono na wystawie „Golgota Wschodu” przy ulicy Wittiga 10. Tam też przy pomniku złożono biało-czerwone róże. Konkurs organizuje wrocławskie kuratorium ze związkami Sybiraków, także przy współudziale dolnośląskiej Solidarności. Pierwsze miejsce w kat. szkół podstawowych zdobyli: Hanna Janiec z SP w Kostomłotach (praca literacka), Alicja Grabowska z SP w Oławie (praca multimedialna); w kategorii szkół ponadpodstawowych: Laura Tarkowska z LO w Głogowie (praca literacka) i Hanna Kałużka (praca multimedialna) też z Głogowa.

FOT. JANUSZ WOLNIAK

Rekordowy półmaraton

Do startu tegorocznego półmaratonu zapisało się blisko 15 tysięcy biegaczy, a bieg ukończyło aż 12978 zawodników z Polski i ze świata. To największa frekwencja w historii nocnego półmaratonu we Wrocławiu. Trasa o długości 21,097 km poprowadziła przez najbardziej charakterystyczne i efektownie oświetlone miejsca miasta, m.in. Most Grunwaldzki, Ostrów Tumski, ul. Grodzką w pobliżu Uniwersytetu Wrocławskiego czy okolice Hali Stulecia. Start i meta znajdować się będą na Stadionie Olimpijskim. Hasło tegorocznej edycji półmaratonu to „Zwycięzcy budzą się nocą”. Wśród mężczyzn zwyciężył Patryk Kozłowski z Radomia z czasem 1:04:13, wśród kobiet Aleksandra Lisowska z czasem 1:11:17.

opr. jw

HUMOR

Kiedy na budowę wchodzi
kierownik z alkomatem w ręce:

Kolega do Jasia:
– Ile razy mam cię prosić, żebyś mi oddał pożyczone pieniądze?
– A przypomnij sobie, ile razy cię prosiłem, żebyś mi je pożyczył?

○○○○

Naukowcom udało się skrzyżować złotą rybkę z rekinem – spełnia trzy ostatnie życzenia.

○○○○

Żona pyta męża:
– Czy ty mnie kochasz?
– Jak by ci to powiedzieć... Kochać, to ja kocham wódkę i papierosy. A między nami to jest coś poważniejszego.

○○○○

U psychiatry.
– Doktorze, trzęsą mi się ręce.
– Pijesz?
– Piłem.
– Palisz?
– Palilem.
– Więc rzuciłeś?
– Nie, dopiero mam zamiar.
– Widzisz, a organizm już się wystraszył.

○○○○

W hurtowni drewna:
– To bardzo duże zamówienie panie Noe, jak pan zamierza je opłacić?
– Proszę się nie martwić, szef zapłaci przelewem.

○○○○

– Boisz się sztucznej inteligencji?
– Bardziej się boję prawdziwej głupoty.

○○○○

Przychodzi szef PKW do psychiatry:
– Co Panu dolega?
– Prześladowają mnie głosy.
– Jakie głosy?
– Nieważne...

○○○○

– Dlaczego nie uratował Pan żony gdy tonęła?
– Nie wiedziałem, że tonęła. Krzyczała jak co dzień.

○○○○

– Dzień dobry, ja na rozmowę o pracę.
– Dzień dobry, a z kim jest pan umówiony?
– Nie wiem.
– A na jakie stanowisko?
– Też nie wiem.
– To co pan umie?!
– No, nie wiem.
– Wie pan co, prezesa to już mamy.

○○○○

Dwie najpopularniejsze rosyjskie pamiątki – matrioszka i wódka – są zdumiewająco podobne – otwierasz pierwszą, a tam druga, trzecia...

○○○○

Mówi Janusz do Staśka:
– Sprzedałem fortepian żony, by było spokojniej w chacie i kupiłem jej saksofon.
– Jak to? Przecież też będzie hałasować.
– Tak, ale przynajmniej nie będzie śpiewać.

○○○○

Żona zgłasza zaginięcie męża:
– Już trzeci dzień nie ma go w domu!
– Mąż posiada jakieś znaki szczególne?
– Jeszcze nie, dopiero jak wróci...

○○○○

Blondynka wraca od okulisty i koleżanka pyta:
– I co powiedział lekarz?
– Wzrok mam dobry, ale muszę nauczyć się alfabetu!

○○○○

Policjant rozwiązuje krzyżówkę. Zatrzymuje się na hasle: „Największy ptak na trzy litery”, pierwsza M. Chwilkę myśli, drapie się za uchem, po czym z dumą pisze: „MÓJ”.

HUMOR ZESZYTÓW SZKOLNYCH

Antek najpierw podpatrywał starego Borynę, a potem robił to samo, tylko lepiej.

Cezary Baryka lubił te rzeczy i manifestacje.

Cześnik i Rejent rewaloryzowali ze sobą.

Bigamista – to człowiek, który ma tylko dwie kobiety, ale to rzadkość.

Robinson zauważył, że wyspa jest zaludniona przez kozy.

Chtop do pana był źle przywiązany.

Kiedy zabrakło mu wody Staś ostatnie krople dał dziewczynce, choć miał na nią pragnienie.

W piwnicznej izbie panowała zgnita kubatura.

Skąpiec pomimo że ma dużo pieniędzy jest szczęśliwy.

August II był elektronem Saksonii.

W kościach znajduje się szpinak.

Węglowodan jest to węgiel zamoczony w wodzie.

SUDOKU nr 74

Celem jest wypełnienie diagramu 9 × 9 w taki sposób, aby w każdym wierszu, w każdej kolumnie i w każdym z 9 pogrubionych kwadratów 3 × 3 (zwanym „blokami” lub „podkwadratami”) znalazło się po jednej cyfrze od 1 do 9.

		3	5			8		
	2			7				3
8	7	4						
				2	3	4	5	7
2	3	1	7	5				
						6	4	8
3				1			9	
		5			7	3		

Jako rozwiązanie proszę podać cyfry z wyróżnionego wiersza. Wśród osób, które do 10 sierpnia 2025 r. nadesłały mailem na adres: redakcja.wroc@solidarnosc.org.pl lub pocztą prawidłowe rozwiązanie, rozlosujemy nagrodę książkową. W tytule maila proszę wpisać *Sudoku nr 74*.
Dziękujemy za nadesłane rozwiązania sudoku z poprzedniego numeru gazety. Książkę wylosowała pani Ania z Wrocławia. Gratulujemy. Nagrodę wyślemy pocztą.

Z CYKLU: MISTRZOWIE BHP

